

Motion till riksdagen 2005/06:Fi224

av **Kerstin Lundgren (c)**

Statligt ansvar för likvärdiga villkor

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att förändra inkomst- och skatteutjämningen i syfte att forma ett system som ger människor likvärdiga möjligheter i hela landet, stärker och fördjupar det kommunala självstyret och främjar tillväxt över hela landet.

Bakgrund

Människor måste, oavsett var i landet man bor, ha rätt till likvärdig grundservice i form av bl a omsorg och vård med hög kvalitet, skolor som ger barnen den kunskap alla har rätt att få samt fungerande trygghetssystem med t ex poliser. Förutsättningarna i olika delar av landet ser väldigt olika ut och därmed även lösningarna för likvärdiga möjligheter. Självklart krävs det en utjämning mellan människor för att göra detta möjligt. Utjämningen ska självklart ta fasta på att bördorna ska bäras solidariskt utifrån principen om skatt efter bärkraft. Detta måste vara ett viktigt ansvar för staten och en del av sammanhållningspolitiken. Till grund för detta måste principen vara att den som fattar beslut också ska stå för finansieringen. En tydligare maktindelning utifrån federalismens principer skulle ge en helt ny tydlighet i hur ansvarsfördelningen ser ut mellan lokal, regional och statlig nivå. Detta påverkar även diskussionen om utjämning av inkomster och kostnader i kommunerna – även i den nya avgiftsmodellen.

Den nuvarande modellen för utjämning av inkomster och kostnader i kommunsektorn vilar alltså på komplicerade beräkningar. Systemet blir till följd av detta endast gripbart för ett litet antal experter. Det torde vara svårt att finna ett brett folkligt stöd också för dagens tekniska utformning av utjämningen. Däremot torde det finnas ett starkt stöd för att människor inom vissa ramar ska ha likvärdiga möjligheter oavsett var i landet man bor. Ett utjämningsystem måste uppfattas som skäligt för att accepteras av medborgarna. Det måste vara förenligt med lokalt självstyre och upplevas rättvist mellan

Fel! Okänt namn på

människor och inte bara mellan kommuner och landsting/regioner. Dagens system har här uppenbara brister på flera av dessa punkter.

Under senare år har tendensen varit tydlig, fler och fler specialdestinerade statsbidrag, projekt pengar och liknande har sett dagens ljus. Utöver det generella statsbidraget har därför alltför mindre pottor kommit in i kommunernas och landstingens/regionernas budgetar i akt och mening att där påverka resursanvändningen. Det är uppenbart att vi bakvägen ser en återgång till en starkare statlig styrning av kommunsektorn. Mycket talar för att rundgången i ekonomin ökar och därmed även risken för att kommunsektorn alltmer blir systemens fångar. Det är även i detta sammanhang viktigt att förändra den nuvarande kostnads- och inkomstutjämnningen som i dag verkar i en helt ny miljö.

Ett nytt förslag till utjämnning måste sikta på att staten ska skapa likvärdiga förutsättningar för människor i hela landet när det gäller grundläggande rättigheter. Tekniken måste vara underordnad målet att öka självbestämmandet och stärka livskraften i hela vårt land. Det lokala självstyret ska i ett nytt system vara tydligt. Här förutsätts att detta är ett statligt åtagande fullt ut.

Stockholm den 28 september 2005

Kerstin Lundgren (c)